

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Põllumajandus- ja maaeluministri määruste muutmine seoses eriolukorraga“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 35 lõike 3, § 44 lõike 4 ja § 67 lõike 2 ning maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse § 11 lõike 1 ja § 18 lõike 1 alusel.

Maaeluministri määruses „Põllumajandus- ja maaeluministri määruste muutmine seoses eriolukorraga“ (edaspidi *eelnõu*) tehtavad muudatused on tingitud vajadusest luua toetuse saajale soodsad võimalused toetatavate tegevuste elluviimiseks olukorras, kus kavandatud tegevuste elluviimine ettenähtud tähtaja jooksul ja samuti maksuvõla puudumise nõude täitmine on raskendatud tulenevalt riigis väljakuulutatud eriolukorrast, mis kehtis 12. märtsist kuni 17. maini 2020. aastal, seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse leviku tõkestamisega. Seetõttu pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaegu ega kohaldada riikliku maksu võla puudumise nõuet nendele toetuse saajatele, kes on esitanud Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) maksetaotluse toetuse väljamaksmiseks 2020. aastal alates 12. märtsist kuni 31. detsembrini. Lisaks leevendatakse eelnõuga toetuse saajale liisingulepinguga seotud nõudeid tulenevalt Euroopa Liidu õigusest.

Nimetatud muudatused tehakse järgmistes määrustes (edaspidi koos *muudetavad määrused*):

- maaeluministri 18. septembri 2015. a määrus nr 5 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meetme 4.2.2 rakendusmäärus*);
- maaeluministri 30. juuni 2017. a määrus nr 51 „Koolikava toetus“;
- maaeluministri 9. septembri 2015. a määrus nr 3 „Lühikeste tarneahelate või kohalike turgude kaudu põllumajandustoodete ja toidu turustamisvõimaluste arendamise toetus“;
- maaeluministri 8. mai 2015. a määrus nr 58 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“;
- maaeluministri 3. veebruari 2017. a määrus nr 14 „Põllumajandusettevõtja tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meetme 4.1 rakendusmäärus*);
- maaeluministri 26. juuli 2019. a määrus nr 63 „Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavas osalemise toetus“;
- maaeluministri 16. märtsi 2016. a määrus nr 17 „Toidukvaliteedikava raames toodetud tootest teavitamise ja toote müügi edendamise toetus“;
- maaeluministri 30. oktoobri 2017. a määrus nr 69 „Tootjarühma loomise ja arendamise toetus“;
- maaeluministri 30. septembri 2015. a määrus nr 6 „Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus“;
- maaeluministri 23. jaanuari 2018. a määrus nr 4 „Turuarendustoetus“;
- põllumajandusministri 20. jaanuari 2015. a määrus nr 7 „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord“.

Määrus hõlmab „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ meetme 3 „Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad“ tegevuse liiki 3.1 „Liidu kvaliteedikavades ja siseriiklikult tunnustatud kvaliteedikavades osalemine“ ja 3.2 „Liidu ning siseriiklikult tunnustatud kvaliteedikavade raames toodetud toodete teavitamis- ja müügiendustegevused“, meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liiki 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks“ (edaspidi *meede 4.1*) ning tegevuse liiki 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ (edaspidi *meede 4.2*) alameetmeid 4.2.1 „Mikro- ja väikeettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“, 4.2.2 „Keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate põllumajandustoodete töötlemise ning turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meede 4.2.2*) ja 4.2.3 „Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus“, meetme 6 „Põllumajanduslike majapidamiste ja ettevõtluse areng“ tegevuse liiki 6.3 „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine“, meetme 9 „Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine“ alameedet 9.1 „Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine põllumajandus- ja metsandussektoris“ ning meetme 16 „Koostöö“ tegevuse liiki 16.4 „Lühikesed tarneahelad ja kohalike turgude arendamine“ ning turukorraldusabinõuna antavat „Koolikava toetust“ ja „Turuarendustoetust“.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeriumi põllumajanduspoliitika osakonna põllumajandus- ja toidusektori arengu büroo juhataja Janeli Tikk (625 6299, janeli.tikk@agri.ee), sama büroo peaspetsialist Harry Pässe (625 6527, harry.passa@agri.ee), põllumajandussaaduste tarneahela büroo peaspetsialist Ahto Tilk (625 6221, ahto.tilk@agri.ee) ning ekspordi ja turuarenduse büroo nõunik Kerli Nõges (625 6560, kerli.noges@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegid Maaeluministeriumi õigusosakonna nõunikud Kadri Jänes (625 62539, kadri.janes@agri.ee) ja Jaana Lepik (625 6202, jaana.lepik@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu Maaeluministeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 11 paragrahvist.

Eelnõuga tehtavate muudatuste järel ei kohaldata muudetavate määruste alusel (v.a koolikava toetus) riikliku maksu võla puudumise nõuet nendele toetuse saajatele, kes on esitanud PRIA-le maksetaotluse toetuse väljamaksmiseks 2020. aastal alates 12. märtsist kuni 31. detsembrini. Kui toetuse saajal on tekkinud toetuse maksmise ajaks riikliku maksu võlg, sealhulgas kui tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud, kuid maksed ei ole ettenähtud summas tasutud, siis seda toetuse maksmise otsuse tegemisel arvesse ei võeta ja toetus makstakse välja. Turuarendustoetuse puhul ei kohaldata riikliku maksu võla puudumise nõuet ka toetuse saaja kaudu abi saajatele.

Samuti pikeneb meetmete 4.1 ja 4.2 raames antavate toetuste puhul nendel toetuse saajatel, kes ostsid investeeringuobjekti liisingulepingu alusel ja sõlmisid liisingulepingu enne 2020. aasta 12. märtsi, tegevuse elluviimise ja investeeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg, mis on kuni viis aastat arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, maksepuhkuse perioodi võrra, kuid mitte rohkem kui 2023. aasta 30. juunini. Muudatus puudutab üksnes neid toetuse saajaid, kes on sõlminud liisingulepingu enne 2020. aasta 12. märtsi ja kellel on maksepuhkuse kasutamine vajalik seoses eriolukorrast ja selle järelmõjust tingitud raske majandusliku olukorraga. Kuna maksepuhkusega kaasneb

liisingulepingu tähtaja pikenedamine, siis võivad need toetuse saajad, kes on saanud maksepuhkust, viia kavandatavad tegevused ellu maksepuhkuse perioodi võrra pikenenud aja jooksul (kuni viis aastat + maksepuhkuse periood), kuid hiljemalt 2023. aasta 30. juunil.

Lisaks pikendatakse meetme 4.1 raames antava toetuse puhul toetatava tegevuse elluviimise tähtaega neljandas taotlusvoorus 2017. aastal toetust saanud ettevõtjatel seniselt kahelt aastalt nelja aastani ning kuuendas taotlusvoorus 2019. aastal toetust saanud ettevõtjatel seniselt kahelt aastalt kolme aastani. Samuti pikendatakse meetme 4.2.2 raames antava toetuse puhul toetatava tegevuse elluviimise tähtaega kolmandas taotlusvoorus 2017. aastal toetust saanud ettevõtjatel seniselt kahelt aastalt kolme aastani. Tähtaja pikendamise eesmärk on võimaldada toetuse saajatel kavandatud tegevused ellu viia ja seeläbi saavutada tegevuste eesmärgid ning tagada sellega toetusraha parema ja täielikuma ärakasutamise.

Kolmanda muudatusena täpsustatakse meetmetes 4.1 ja 4.2 tegevuse kestvuse nõuet (investeeringuobjekti sihipärane kasutamine), kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel. Edaspidi, kui toetuse saaja ostab investeeringuobjekti liisingulepingu alusel, viib ta tegevuse ellu ja esitab investeeringu tegemist tõendavad dokumendid viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Selleks ajaks ehk liisinguperioodi lõppedes peab liisingulepingu alusel soetatud asja omandiõigus minema üle toetuse saajale. Omandiõigus peab üle minema üldjuhul viie aasta möödudes, kuid hiljemalt 2023. aasta 30. juunil – sellega tõendab ta, et investeeringuga seotud kulud on tegelikult tehtud ja nende eest on ka tasutud. Muu rahastamisviisi puhul viiakse jätkuvalt tegevus ellu ja võetakse toetuse abil ostetud investeeringuobjekt sihtotstarbeliselt kasutusse ning esitatakse investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Muu rahastamisviisi puhul tuleb ka tagada tegevuse kestvus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artiklis 71 sätestatud tingimustel, sealhulgas säilitada investeeringuobjekti ja kasutada seda sihtotstarbeliselt kuni sihipärase kasutamise perioodi lõpuni.

Koolikava toetuse puhul pikendatakse 2020. aasta haridusmeetmete elluviimise tähtaega ja sätestatakse maksetaotluse esitamise tähtpäev. Turuarendustoetuse puhul pikendatakse 2020. aastal taotluse esitanud ja toetuse määramise otsuse saanud toetuse saajatel maksetaotluste esitamise tähtaega kuni 2020. aasta 31. detsembrini.

Eelnõu §-des 1 ja 3–11 sätestatud muudatus, mis puudutab riikliku maksu võla puudumise nõude kohaldamata jätmist, tuleneb COVID-19 viiruse levikust tingitud eriolukorrast. Eelnõuga tehtavate muudatuste järel ei kohaldata riikliku maksu võla puudumise nõuet nendele toetuse saajatele, kes on esitanud PRIA-le maksetaotluse toetuse väljamaksmiseks 2020. aastal alates 12. märtsist kuni 31. detsembrini. Muudetavate määruste alusel (v.a koolikava toetus) ei tohi toetuse saajal kuni PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmiseni olla riikliku maksu võlg või peab tema riikliku maksu võla tasumine olema ajatatud. Muudatuse kohaselt ei võeta toetuse maksamise otsuse tegemisel arvesse seda, kui toetuse saajal on tekkinud toetuse maksamise ajaks riikliku maksu võlg, sealhulgas siis, kui tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud, kuid maksed ei ole ettenähtud summas tasutud, ja toetus makstakse välja. Muudatuse eesmärk on võimaldada 2020. aastal toetuse maksmist muudetavate määruste alusel (v.a

koolikava toetus) nendele toetuse saajatele, kellel on eriolukorra kehtestamisest tekkinud raske majandusliku olukorra tõttu investeeringu elluviimise ajal raskusi riiklike maksude tasumisega. Selleks, et vältida toetuse saajate veelgi raskemasse majanduslikku olukorda sattumist, on hädavajalik, et toetuse saajad saaksid tehtud kulutused kaetud ja investeeringud lõpule viia. Turuarendustoetuse puhul ei kohaldata riikliku maksu võla puudumise nõuet ka toetuse saaja kaudu abi saajatele.

Samas ei tohi toetuse saajal jätkuvalt olla riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine peab olema ajatatud, kui taotletakse toetuse väljamaksmist enne kulutuste tegemist (ELÜPS-i § 82 lõike 1 punkt 2 ja lõike 7 punkt 1).

Eelnõu §-de 1, 4 ja 9 punktides 1, 3, 5 ja 6 ning § 5 punktides 1, 3, 4, 6 ja 7 täpsustatakse nii taotlejale kui ka toetuse saajale esitatavaid nõudeid, kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel. Edaspidi ei kohaldu tegevuse kestvuse nõue, sealhulgas investeeringuobjekti sihipärane kasutamine, liisingulepingu alusel ostetud masinale või seadmele. Muudatuse kohaselt peab toetuse saaja, kes ostab investeeringuobjekti liisingulepingu alusel, täitma määruses toetuse saajale sätestatud kohustusi kuni PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmiseni. Muudatus on seotud eelnõu §-de 1, 4 ja 9 punktis 4 ning § 5 punktis 5 tehtava muudatusega, mille kohaselt tegevuse kestvuse nõue ei kohaldu enam liisingu puhul.

Eelnõu §-de 1, 4, 5 ja 9 punktis 2 täpsustatakse sõnastust, et oleks üheselt mõistetav, et liisingumakse on abikõlblik kulu ainult siis, kui asja omandiõigus läheb toetuse saajale üle viimase toetusosa väljamaksmiseks, kuid hiljemalt 2023. aasta 30. juunil.

Eelnõu §-de 1, 4 ja 9 punktis 4 ning § 5 punktis 5 täpsustatakse investeeringuobjekti sihipärast kasutamist puudutavat sätet, kui investeeringuobjekt ostetakse liisingulepingu alusel. Muudatus tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 71 lõikes 4 tehtud muudatusest. Muudatuse järel ei kohaldata tegevuse kestvuse sätteid nende toetuste puhul, mida on antud liisinguga ostmise eest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artikli 45 lõike 2 punktile b. Seetõttu ei kohaldu edaspidi tegevuse kestvuse nõue, sealhulgas investeeringuobjekti sihipärane kasutamine, liisingulepingu alusel ostetud masinale või seadmele.

Eespool nimetatud määruse muutmise selgitustest nähtub, et liisinguga ostetud asjadele ei kohaldata kestvusnõuet seetõttu, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 71 sätestatud kohustust tagada investeeringu kestvus kohaldatakse alates lõpliku makse tegemisest toetuse saajale, ning et kui investeering seisneb uute masinate või seadmete liisimises, tehakse lõplik makse lepingu kehtivusaja lõpus ehk kestvusnõude kaotamisel võeti arvesse seda, et seade või masin on juba olnud terve liisingulepingu aja sihipärasel kasutusel. Samas peab endiselt liisingulepingu alusel ostetud investeeringuobjekti võtma sihtotstarbeliselt kasutusse kahe aasta jooksul ja viima tegevuse ellu viie aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 45 lõike 2 punkti b kohaselt on Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (edaspidi *EAFRD*) toetuse saamise tingimustele vastavad vaid kulud seadme või masina liisimiseks kuni vara turuväärtuseni, mis sisuliselt tähendab liisinguperioodi lõpus asja väljaostmise kohustust ning omandiõiguse

üleminekut. Tavapärased liisingulepingud annavad liisinguvõtjale üksnes asja kasutusõiguse ja nende alusel kantud kulud ei ole EAFRD-st rahastamiseks abikõlblikud.

Kuivõrd toetatav on kokkuvõttes üksnes seadme või masina omandamine, on liisingu abil asja omandamine üksnes selleks, et hajutada maksekoormust pikema aja peale. Tavapäraselt on see kolm kui viis aastat. Liisingulepingu sõlmimine sellest oluliselt lühema aja peale võib viia kahtluseni, et liising on valitud üksnes kunstlikult, eesmärgiga vältida kestvusnõude täitmise kohustust ning sellisel juhul ei ole ettevõtja õigustatud toetust saama. Selliste projektide puhul, mis koosnevad mitmest tegevusest – näiteks nii hoone ehitamisest kui ka seadmete liisimisest –, tuleb vaadelda investeringu eesmärki ja valminud hoone funktsiooni tervikuna. Kuigi seadmete puhul küll kestvusnõuet ehk sihipärase kasutamise kohustust ei järgne, ei pruugi toetuse abil ehitatud hoonet olla võimalik ilma nende seadmeteta eesmärgipäraselt kasutada.

Eelnõu §-de 1 ja 4 punktis 7, § 5 punktis 8 ning § 9 punktis 7 tehakse muudatus, millega pikendatakse tegevuse elluviimise ja investeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamise tähtaega maksepuhkuse perioodi võrra, kui investeringuobjekt on ostenud liisingulepingu alusel, ja võimaldatakse toetuse saajatel kavandatud tegevused lõpetada.

Endiselt on abikõlblikud vaid sellised liisingulepingud, mis on sõlmitud kuni viieks aastaks. Kuna COVID-19 viiruse levikust tulenevalt on ettevõtjad sattunud majanduslikult raskesse olukorda, on Eestis tegutsevad pangad Eesti Pangaliidu eestvedamisel välja töötanud lihtsustatud korras maksepuhkuste andmise reeglid, et pakkuda sel keerulisel ajal ettevõtjatele tuge ootamatust kriisiolukorrast võimalikult sujuvaks taastumiseks. Selline maksepuhkuste kord kehtib laenu- ja liisingulepingutele, mis on sõlmitud enne 2020. aasta 12. märtsi. Ka toetust saanud ettevõtjate hulgas on neid, kes on sattunud raskesse majanduslikku olukorda ja taotlenud liisingu maksepuhkust. Pankade pakutavatest leevendustest oleks toetust saanud ettevõtjatele vähe abi, kui toetuse saamise tingimused liisinguperioodi pikendamise järgalt välistaksid. Seetõttu pikendatakse meetmete 4.1 ja 4.2 puhul nendel toetuse saajatel, kes on ostnud investeringuobjekti liisingulepingu alusel ja sõlminud liisingulepingu enne 2020. aasta 12. märtsi, tegevuse elluviimise tähtaega maksepuhkuse perioodi võrra. Seda, kui pikaks ajaks on võimalik tegevuse elluviimist pikendada, õigusnormid ette ei näe, küll aga tuleb arvestada, et tegevuse elluviimise lõpptähtpäev ehk liisingulepingu alusel viimase makse tegemine võib toimuda hiljemalt 2023. aasta 30. juunil.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 lõike 2 kohaselt on kulud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamiseks kõlblikud juhul, kui need on tekkinud toetuse saajal ja need on tasutud hiljemalt 31. detsembril 2023. Nimetatud lõike teine lause täpsustab, et lisaks on kulud toetuse saamiseks kõlblikud ainult juhul, kui makseasutus (s.o PRIA) maksab asjaomase abi tegelikult välja enne 31. detsembrit 2023. Tagamaks, et PRIA jõuaks programmiperioodi lõppu jäävaid väljamakseid teha enne 2023. aasta 31. detsembrit, ja võimaldamaks PRIA-le ka kuludokumentide menetlemiseks mõistlikku aega, on toodud nii abikõlblikkust tõendavate kuludokumentide esitamise kui ka omandiõiguse ülemineku tähtaeg varasemaks.

Kuna maksepuhkuse tähtaja pikkust selle eelnõuga ette ei nähta ega saagi näha, sest tegemist on liisinguandja otsusega, on maksepuhkuse kasutamine ja selle pikkus iga toetuse saaja jaoks individuaalne. Kui toetuse saaja soovib maksepuhkust kasutada ja selle võrra ka toetatava tegevuse elluviimise tähtaega pikendada, tuleb tal sellest PRIA-le teada anda ning esitada muudetud liisingulepingu ja uue maksegraafiku ärakiri. Toetuse saaja üks kohustus on PRIA-t viivitamatult teavitada taotluses esitatud või toetatava tegevusega seotud andmete muutumisest

või tegevuse elluviimist takistavast asjaolust. Toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine on kindlasti oluline toetatava tegevusega seotud muutus, millest tuleb viivitamatult PRIA-t teavitada.

Seoses tegevuse elluviimise tähtaja pikendamisega nähakse eelnõus ette, et toetuse saaja taotluse rahuldamise otsuses määratud tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg loetakse pikenevaks maksepuhkuse perioodi võrra. Tegevuse elluviimise tähtaeg on toetuse taotluse rahuldamise otsuse üks osa, mida eelnõu kohaselt võivad kasutada kõik toetuse saajad. Kuna ei otsustata eespool nimetatud tingimustel tegevuse elluviimise tähtaja pikendamise lubatavuse üle, on tarbetu haldus- ja töökoormuse vältimiseks mõistlik lugeda tähtaeg pikenevaks ka haldusaktides, et mitte hakata muutma taotluse rahuldamise otsuseid.

Eelnõu § 1 punktiga 7 täiendatakse meetme 4.2.2 rakendusmääruse § 20 lõigetega 3–7.

Lisaks riikliku maksu võla puudumise nõude kohaldamata jätmisele ja tegevuse elluviimise pikendamisele maksepuhkuse perioodi võrra liisingulepingu puhul võimaldatakse toetuse saajatel lõpetada kavandatud tegevuse elluviimine olukorras, kus tegevuse elluviimise tähtaeg on saabunud, kuid kavandatud tegevus ei ole täielikult ellu viidud.

Seetõttu täiendatakse eelnõu § 1 punktiga 7 meetme 4.2.2 rakendusmääruse § 20 lõikega 5 ja pikendatakse toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega nendel toetuse saajatel, kes taotlesid toetust kolmandas taotlusvoorus 2017. aastal ning kelle taotlused on PRIA rahuldanud, ühe aasta võrra. See tähendab, et eelnimetatud toetuse saajad võivad viia toetatava tegevuse ellu, esitada investeeringu tegemist tõendavad dokumendid ja võtta investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Seega peavad nimetatud toetuse saajad viima toetatava tegevuse ellu hiljemalt 2021. aasta aprillis.

Tähtaja pikendamise eelduseks on, et toetatavast tegevusest peab olema ellu viidud oluline osa ehk vähemalt 45% kogu tegevuse abikõlblikust maksumusest, sest aeg, mille võrra toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega pikendatakse, on lühem kui aeg, mis oli seni toetatavate tegevuste elluviimiseks ette nähtud. Toetatavate tegevuste vähemalt 45% ulatuses elluviimine annab alust eeldada, et toetuse saaja suudab oma investeeringu nõuetekohaselt siiski lõpuni viia ja on sellest huvitatud. Kui tegevusi on ellu viidud oluliselt väiksemas mahus, siis on vähetõenäoline, et toetatavate tegevuste elluviimise tähtaja pikendamisest on toetuse saajale kasu. Samuti on ebatõenäoline, et toetuse saajad, kes ei ole suutnud esitada tegevuste elluviimist tõendavaid kuludokumente kahe aasta jooksul, suudaksid seda teha pikema perioodi jooksul.

Vajadus pikendada toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega on tingitud peamiselt COVID-19 viiruse levikust, mis ei ole võimaldanud kavandatud tegevusi tähtajaks ellu viia. Näiteks on eriolukorrast tulenevate piirangute tõttu raskendatud masinate, seadmete ja ehitusmaterjalide tarnimine ning mõningal määral on katkestatud ka ehitustööde tegemine jms. Seega on eriolukorrast tingitud majanduslike mõjudega toimetulekuks väga oluline suunata täiendavaid rahalisi vahendeid toiduainetööstusesse investeeringute tegemiseks, et kaasa aidata toiduainetööstuse ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele ja lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu suurendamisele, mis võimaldaks turult kõrgema ja stabiilsema sissetuleku kõigile tarneahela lülidele.

Lähtudes eespool toodust ja võttes arvesse, et praegu ei ole veel teada, milline saab olema kehtinud eriolukorra mõju majandusele, siis ei ole mõistlik toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega pikendada lühemaks ajaks kui ühe aasta võrra, sest tegevuste elluviimine võib viibida rohkem kui mõni kuu.

Eelnõu § 1 punktiga 7 täiendatakse meetme 4.2.2 rakendusmääruse § 20 lõikega 6, mille kohaselt loetakse toetuse saaja taotluse rahuldamise otsuses määratud tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg pikenenuks ühe aasta võrra. Tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg on toetuse taotluse rahuldamise otsuse üks osa, mida eelnõu kohaselt pikendatakse kõigile toetuse saajatele ühetaoliselt. Muudatuse tõttu võib tekkida õiguslik ebaselgus määrusega võimaldatud pikema tähtaja ja haldusaktiga iga toetuse saaja jaoks kindlaks määratud toetuse elluviimise tingimuste vahel. Selleks, et vältida tarbetut haldus- ja töökoormust, mida tooks kaasa õiguselguse tagamiseks kõikide haldusaktide muutmine, on probleem lahendatud õigusnormi abil, mis loeb tähtaja pikenenuks ka haldusaktides.

Eelnõu § 1 punktiga 7 täiendatakse meetme 4.2.2 rakendusmääruse § 20 lõikega 7, mille järgi kohaldatakse nimetatud määruse § 20 lõiget 5 alates 2020. aasta 29. märtsist nende toetuse saajate puhul, kes esitasid taotluse 2017. aastal ja kelle puhul on toetatava tegevuse elluviimise tähtaeg möödunud, sest ka nende puhul on põhjendatud võimaldada kavandatud tegevused lõpuni ellu viia. Säte toob kaasa isiku õiguste laienemise ja sellega ei rikuta õiguskindluse põhimõtet.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse maaeluministri 30. juuni 2017. a määrust nr 51 „Koolikava toetus“.

Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2017/39, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 kohaldamise eeskirjad seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima tarnimiseks (ELT L 5, 10.01.2017, lk 1–10), artikli 1 lõike 2 kohaselt on õppeaasta ajavahemik 1. augustist järgmise aasta 31. juulini Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854), artiklis 23 osutatud koolikava toetuse rakendamiseks. Liikmesriikide poolt COVID-19 viiruse levikust põhjustatud pandeemiaga võitlemiseks võetud meetmed, mis hõlmavad haridusasutuste ajutist sulgemist, on häirinud haridusasutustes õppetegevuse rakendamist 2019/2020. õppeaastal. Need meetmed on ajutiselt takistanud puu- ja köögiviljade ning piima pakkumist haridusasutustes ning kaasnevate haridusmeetmete raames tegevuste elluviimist. Seetõttu tehti selleks aastaks erand komisjoni rakendusmääruse (EL) 2017/39 artikli 1 lõikest 2 ja pikendati 2019/2020. õppeaasta kestust, et liikmesriigid saaksid jätkata 2019/2020. õppeaastal kavandatud tegevuste elluviimist kuni 30. septembrini 2020.

Eelnõu § 2 kohaselt täiendatakse määrust rakendussättega, mis võimaldab 2019/2020. õppeaastal kaasnevate haridusmeetmete raames tegevusi erandkorras ellu viia ja nende eest tasuda 30. septembrini 2020. Tavapäraselt võib kaasnevate haridusmeetmete raames tegevusi ellu viia kuni 31. juulini 2020.

2020. aasta augusti- ja septembrikuu jooksul kaasnevate haridusmeetmete raames elluviidud tegevuste eest toetuse maksmiseks võib maksetaotluse koos muude määruse § 11 lõikes 2 loetletud dokumentidega PRIA-le esitada samuti kuni 30. septembrini. Erand maksetaotluse

esitamisele kehtib vaid nendele 2019/2020. õppeaastaks määratud kaasnevatele haridusmeetmetele, mille raames tegevuste elluviimine toimub erandkorras pärast 31. juulit 2020. Kuni 31. juulini 2020 ellu viidud tegevuste eest toetuse saamiseks tuleb maksetaotlus esitada endiselt tavapärasel ajal ehk 10. augustiks.

PRIA maksab kaasnevate haridusmeetmete toetuse välja 15. oktoobriks 2020. Selline piiratud aeg maksetaotluse esitamiseks on tingitud sellest, et finantsarvestust Euroopa Komisjon ei pikendanud ja toetus peab olema välja makstud hiljemalt 2020. aasta 15. oktoobril. Maksetaotluse esitamise tähtaega ELÜPS-i § 7 lõike 4 alusel ei ennistata ja seega jääb hilinevad taotluste puhul toetus välja maksmata.

Eelnõu § 5 punktiga 8 täiendatakse meetme 4.1 rakendusmääruse § 34 lõigetega 10–17.

Lisaks riikliku maksuvõla puudumise nõude kohaldamata jätmisele ja tegevuse elluviimise pikendamisele maksepuhkuse perioodi võrra liisingulepingu puhul võimaldatakse toetuse saajatel lõpetada kavandatud tegevuse elluviimine olukorras, kus tegevuse elluviimise tähtaeg on saabunud või lähiajal saabumas, kuid kavandatud tegevus ei ole täielikult või nõutaval määral ellu viidud.

Tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine on tingitud COVID-19 viiruse levikust, mis ei ole võimaldanud põllumajandustootjatel kavandatud investeeringuid tähtajaks ja vajalikus mahus ellu viia. Näiteks on eriolukorrast tulenevate piirangute tõttu raskendatud masinate, seadmete ja ehitusmaterjalide tarnimine ning mõningal määral on katkestatud ka ehitustööde tegemine jms. See on seadnud põllumajandustootja raskesse majanduslikku olukorda kavandatud investeeringute tegemisel.

Meetme 4.1 toetuse saajatel, kes esitasid taotluse ajavahemikul 6. märtsist kuni 13. märtsini 2017 (IV taotlusvoor) või ajavahemikul 27. detsembrist 2018 kuni 16. jaanuarini 2019 (VI taotlusvoor), saabub või on juba saabunud toetatava tegevuse elluviimise tähtaeg 2020. aasta märtsist juulini (vt tabel 1).

Nendel toetuse saajatel, kes esitasid taotluse ajavahemikul 11. detsembrist kuni 18. detsembrini 2017 (V taotlusvoor), toetatava tegevuse elluviimise tähtaega ei pikendata, sest nende kavandatavate tegevuste elluviimise tähtaeg saabub alles 2021. aasta kevadel. Sellest tulenevalt analüüsitakse viienda taotlusvooru toetuse saajate kavandatavate tegevuste elluviimist ja toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamise vajadust 2020. aasta lõpus.

Tabel 1. Meetme 4.1 IV–VI taotlusvooru toetatava tegevuse elluviimise tähtaeg

Taotlusvoor	Toetatava tegevuse elluviimise tähtaeg	Toetatava tegevuse elluviimise tähtaeg muudatuse järel
IV taotlusvoor (ajavahemikul 6.03–13.03.2017)	2020. a juuni, juuli	2021. a juuni, juuli
V taotlusvoor (ajavahemikul 11.12–18.12.2017)	2020. a veebruar–aprill	2021. a veebruar–aprill

VI taotlusvoor (2018. aasta taotlusvoor)	2021. a märts–mai	2022. a märts–mai
VI taotlusvooru ehitustegevusega seotud investeeringud	2020. a märts–mai	2021. a märts–mai ¹

Meetme 4.1 rakendusmääruse § 34 täiendatakse lõikega 12, millega pikendatakse tegevuste elluviimise tähtaega nendel toetuse saajal, kes esitas taotluse meetme 4.1 neljandas taotlusvoorus. Muudatuse kohaselt võib neljanda taotlusvooru taotluse rahuldamise otsuse saanud toetuse saaja, kes on kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest viinud toetatavast tegevusest ellu osa, mille maksumus moodustab vähemalt 40% kogu tegevuse abikõlblikust maksumusest, viia oma tegevuse ellu ja võtta toetuse abil ostetud või ehitatud investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse ning esitada investeeringu tegemist tõendavad dokumendid nelja aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Üldjuhul peab toetuse saaja oma tegevuse ellu viima ja võtma toetuse abil ostetud või ehitatud investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid tulenevalt põllumajandusettevõtjate majandustegevust negatiivselt mõjutanud asjaoludest (näiteks ebasoodsad ilmastikutingimused) on meetme 4.1 neljanda taotlusvooru toetuse saajatel toetatavate tegevuste elluviimise tähtaega juba varem pikendatud ühe aasta võrra ehk kahelt aastalt kolme aastani. Siiski ei ole meetme 4.1 neljanda taotlusvooru 15 toetuse saajat oma kavandatavate investeeringute tegemisega alustanud või on investeeringuid tehtud oluliselt väiksemas mahus. Näiteks neljandas taotlusvoorus taotluse rahuldamise otsuse saanud 31 toetuse saajal on kavandatavast investeeringust tehtud alla 40% kogu tegevuse abikõlblikust maksumusest (vt tabel 2).

Tabel 2. Meetme 4.1 neljanda taotlusvooru toetuse kasutamise hetkeseis

Toetuse saajate arv	Tehtud investeeringute maht	Määratud toetuse summa	Makstud toetuse summa	Makstud toetuse summa
	%	eurodes	eurodes	%
15	0	2 352 531	0	0
8	1–20%	2 563 829	246 106	10
8	21–39%	972 842	298 313	31
64	40–99%	6 295 423	5 091 058	81
95		12 184 626	5 635 477	46

Allikas: PRIA (andmed seisuga 22.03.2020)

Eelnevat arvesse võttes on sellel korral tähtaja pikendamise eelduseks, et toetatavast tegevusest peab olema ellu viidud oluline osa ehk vähemalt 40% kogu tegevuse abikõlblikust maksumusest ja 2019. aasta jooksul on PRIA-le toetuse väljamaksmiseks esitatud vähemalt üks maksetaotlus koos investeeringu tegemist tõendavate dokumentidega. Maksetaotluste esitamine 2019. aasta jooksul näitab, et toetuse saaja tegutseb aktiivselt selle nimel, et

¹ Tähtaeg, millal peab meetme 4.1 rakendusmääruse § 4 lõike 1 punktis 1, 3 või 10 või § 4 lõike 2 punktis 1, 2, 3, 6, 7, 8 või 11 nimetatud tegevuse abikõlblikest kuludest olema ellu viidud vähemalt 20% tegevuste abikõlblikust maksumusest.

toetatavat tegevust tähtajaks ellu viia. Kui tegevusi on ellu viidud väiksemas mahus kui 40% kogu tegevuse abikõlblikust maksumusest ja 2019. aastal pole ühtegi maksetaotlust esitatud, mille põhjal võib eeldada, et tegevuste elluviimisega jätkatakse, siis on vähetõenäoline, et tegevuste elluviimise tähtaja pikendamisest on toetuse saajale kasu. Toetatavate tegevuste elluviimine 40% ulatuses annab alust eeldada, et toetuse saaja suudab oma investeeringu nõuetekohaselt lõpuni viia ja on sellest huvitatud.

Lisaks täiendatakse meetme 4.1 rakendusmääruse § 34 lõigetega 13 ja 14, millega pikendatakse tegevuste elluviimise tähtaega nendel toetuse saajatel, kelle taotlus rahuldati 2019. a. Muudatuse kohaselt võib toetuse saaja, kelle taotlus rahuldati 2019. a (VI taotlusvoor), viia tegevuse ellu ja võtta toetuse abil ostetud või ehitatud investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kasutusse ning esitada investeeringu tegemist tõendavad dokumendid kolme aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest senise kahe aasta asemel. Samuti pikendatakse kuuendas taotlusvoorus taotluse rahuldamise otsuse saanud toetuse saajal määruse § 29 lõike 3 punktis 1¹ sätestatud tegevuste (ehitustegevused) elluviimise tähtaega ühe aasta võrra eeldusel, et sellisel juhul peab teise aasta lõpuks arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest olema tegevustest ellu viidud osa, mis moodustab kõigi ehitustegevuste abikõlblikust maksumusest vähemalt 45% (senise 20% asemel).

Meetme 4.1 kuuendas taotlusvoorus taotluse rahuldamise otsuse saanud toetuse saajad peavad ehitustegevuste² puhul viima ühe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ellu vähemalt 20% kogu kavandatava ehitustegevuse abikõlblikust maksumusest. Nimetatud nõude elluviimise kohustus on 66 toetuse saajal ja käesolevaks hetkeks on 45 toetuse saajal see kohustus täitmata (tabel 3).

Tabel 3. Meetme 4.1 kuuenda taotlusvooru toetuse kasutamise hetkeseis

Toetuse saajate arv	Tehtud investeeringute maht	Määratud toetuse summa	Makstud toetuse summa	Makstud toetuse summa
	%	eurodes	eurodes	%
41	0	6 757 555	0	0
4	1–19%	590 318	69 826	12
21	20–100%	3 236 619	2 085 145	64
66	0–100%	10 584 492	2 154 971	20

Allikas: PRIA (andmed seisuga 22.03.2020)

Kuna vähemalt 20% ehitustegevuste puhul langes toetatava tegevuse elluviimise tähtaeg COVID-19 viiruse leviku aktiivsesse perioodi ja alates 12. märtsist kuni 17. maini kehtis eriolukord, sealhulgas liikumispiirangud, siis ehitustegevuste puhul toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine võimaldab lõpetada tegevused, mis COVID-19 viiruse leviku tõttu on jäänud pooleli või tegemata. Võttes arvesse, et pikendatakse 2019. a taotluse rahuldamise otsuse saanud toetuse saajatel ehitustegevusega seotud toetatava tegevuse elluviimise tähtaegu, ning COVID-19 viiruse leviku mõju majandusele, sealhulgas seadmete tarnimine, ehitustööde tegemine jms, ei ole veel teada, siis pikendatakse juba ennetavalt ka

² Meetme 4.1 rakendusmääruse § 4 lõike 1 punktides 1, 3 ja 10 ning § 4 lõike 2 punktides 1–3, 6–8 ja 11 nimetatud tegevused.

kõikidel teistel kuuendas taotlusvoorus taotluse rahuldamise otsuse saanud toetuse saajatel tegevuste lõpliku elluviimise ja toetuse abil ostetud või ehitatud investeeinguobjekti sihtotstarbelisse kasutusse võtmise tähtaega ühe aasta võrra ehk kahelt aastalt kolme aastani.

Lõike 15 kohaselt loetakse toetuse saaja taotluse rahuldamise otsuses määratud tegevuse elluviimise või investeeingu tegemise tähtaeg pikenevaks eelnevate sätete kohaselt pikendatud aja võrra. Tegevuse elluviimise või investeeingu tegemise tähtaeg on toetuse taotluse rahuldamise otsuse üks osa, mida eelnõu kohaselt pikendatakse kõigile toetuse saajatele ühetaoliselt. Muudatuse tõttu võib tekkida õiguslik ebaselgus määrusega võimaldatud pikema tähtaja ja haldusaktiga iga toetuse saaja jaoks kindlaks määratud toetuse elluviimise tingimuste vahel. Selleks, et vältida tarbetut haldus- ja töökoormust, mida tooks kaasa õigusselguse tagamiseks kõikide haldusaktide muutmine, on probleem lahendatud õigusnormi abil, mis loeb tähtaja pikenevaks ka haldusaktides.

Eelnõu § 5 punktiga 9 täiendatakse meetme 4.1 rakendusmääruse § 34 lõigetega 16 ja 17, mille järgi kohaldatakse nimetatud määruse § 34 lõiget 12 alates 2020. aasta 2. juunist ja lõiget 13 alates 2020. aasta 22. märtsist, sest nendes lõigetes nimetatud toetuse saajatel on toetatava tegevuse elluviimise tähtaeg möödunud, kuid ka nende puhul on põhjendatud võimaldada kavandatud tegevused lõpuni ellu viia. Säte toob kaasa isiku õiguste laienemise ja sellega ei rikuta õiguskindluse põhimõtet.

Eelnõu §-ga 10 muudetakse maaeluministri 23. jaanuari 2018. a määrust nr 4 „Turuarendustoetus“.

Eelnõu § 10 punktis 1 täpsustatakse toetatavate tegevuste elluviimist tõendavate dokumentide loetelu. Kui varem tõendati välisriigis toimuva messi külastamist üksnes sõidudokumentide esitamisega, siis muudatuse tulemusena võib messi külastamist tõendada ka muude dokumentidega, millest nähtub, et toetatav tegevus on ellu viidud ehk taotluses märgitud messi on külastatud. Sellisteks dokumentideks võivad olla lisaks sõidudokumentidele näiteks ka majutuskulude tegemist tõendavad dokumendid või messi sissepääsupiletid. Samuti võib COVID-19 viiruse levik tekitada olukorra, kus osa messe toimub virtuaalselt (e-kanalite kaudu). Messide külastamine uute kontaktide leidmiseks on ettevõtjatele eriti oluline pärast COVID-19 viiruse leviku tulemusel tekkinud ebastabiilset turuolukorda. Kui mess toimub e-kanalite vahendusel, on taotlejal ning abisaajatel võimalik saavutada messi külastamise eesmärk vajalike kontaktide leidmise näol, ent virtuaalsete messide külastamisel ei teki toetuse saajal sõidukulusid. Ka sel juhul on oluline, et messi külastamist saaks tõendada ka muude dokumentidega kui üksnes sõidudokumentidega. Näiteks saab virtuaalse messi külastamist tõendada kuvatõmmisega messi virtuaalsest keskkonnast või virtuaalsele messile sissepääsu võimaldava dokumendi ärakirja esitamisega.

Eelnõu § 10 punktis 2 asendatakse määruse 6. peatüki pealkiri „Rakendussäte“ pealkirjaga „Rakendussätted“. Muudatus on normitehniline ning on seotud eelnõu § 10 punktiga 3, mille kohaselt lisandub määrusesse kaks uut rakendussätet.

Eelnõu § 10 punktiga 3 täiendatakse määrust rakendussätetega. Lõikega 1 võimaldatakse 2020. aastal toetuse määramise otsuse saanud toetuse saajatel esitada maksetaotlused 2020. aasta 31. detsembriks. Muudatus on tingitud vajadusest luua toetuse saajale paindlikumad võimalused kulude kavandamiseks ja tegemiseks olukorras, kus tingimused avalike rahvarohkete ürituste korraldamiseks või välisriikidesse reisimiseks (välismesside külastamiseks või seal osalemise korraldamiseks) võivad ootamatult muutuda. Näiteks

võimaldab maksetaotluse esitamise tähtaja muutmine taotlejatel, kelle kavandatud tegevus toimub 2020. a detsembris, kulusid teha veel ka vahetult enne tegevuse toimumist ning seeläbi hinnata realselt olukorda ja vältida asjatute kulude tegemist. Kehtiva määruse alusel on kõikidel taotlejatel kohustus esitada maksetaotlus 9. oktoobriks, mis tähendab, et kuigi toetatavat tegevust võib ellu viia ka pärast 9. oktoobrit, peavad kõik tegevusega seotud kulud olema 9. oktoobriks tehtud ning nende tegemist tõendavad dokumendid peavad olema samuti 9. oktoobriks PRIA-le esitatud. Kui pärast 9. oktoobrit selgub, et tegevuse elluviimine on seoses COVID-19 viiruse levikuga muutunud võimatuks, siis on taotleja teinud asjatuid kulusid. Maksetaotluse esitamise tähtaja muutmine tagab taotlejatele pikema perioodi kulude tegemiseks ning nende põhjendatuse hindamiseks, kuna taotlejal on veel novembris võimalik teha kulusid, mis on seotud detsembrisse kavandatud toetatavate tegevustega.

Lõikega 2 ei kohaldata riikliku maksu võla puudumise nõuet nendele toetuse saajatele, kes on esitanud PRIA-le maksetaotluse toetuse väljamaksmiseks 2020. aastal alates 12. märtsist kuni 31. detsembrini. Kui toetuse saajal on tekkinud toetuse maksmise ajaks riikliku maksu võlg, sealhulgas kui tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud, kuid maksed ei ole ettenähtud summas tasutud, siis seda toetuse maksmise otsuse tegemisel arvesse ei võeta ja toetus makstakse välja. Samuti ei kohaldata riikliku maksu võla puudumise nõuet toetuse saaja kaudu abi saajatele. Täpsemalt on selgitatud riikliku maksu võla puudumise nõude kohaldamata jätmist seletuskirja eelnõu §-de 1 ja 3–11 selgitava osa juures.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469);
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548);
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854);
- 4) komisjoni rakendusmäärus (EL) 2017/39, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 kohaldamise eeskirjad seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima tarnimiseks (ELT L 5, 10.01.2017, lk 1–10);
- 5) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2017/40, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1308/2013 seoses liidu toetusega, mida antakse haridusasutustes puu- ja köögivilja, banaanide ja piima pakkumiseks, ning muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) nr 907/2014 (ELT L 5, 10.01.2017, lk 11–19);
- 6) komisjoni rakendusmäärus (EL) 2020/600, millega kehtestatakse erand rakendusmäärustest (EL) 2017/892, (EL) 2016/1150, (EL) nr 615/2014, (EL) 2015/1368 ja (EL) 2017/39 seoses teatavate COVID-19 pandeemiast tingitud kriisi lahendamise meetmetega (ELT L 140, 04.05.2020, lk 40–45).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Määruse muudatus loob toetuse saajatele paremad võimalused tulla toime eriolukorrast ja selle järelmõjust tulenevate majanduslike raskustega, mistõttu leevendatakse mõningal määral toetuse tingimusi, et toetuse saajad saaksid alustatud tegevused ellu viia.

Muudatuse tulemusena on 2020. aastal võimalik toetuse saajal esitada PRIA-le maksetaotlus ka juhul, kui riiklikud maksud on tähtjaks tasumata. See võimaldab maksta toetuse saajale tehtud investeeringu eest määratud toetus välja, mis omakorda leevendab tema finantsolukorda.

Meetme 4.1 puhul toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine avaldab positiivset mõju 109-le toetust saanud põllumajandustootjale (IV taotlusvooru 64 toetuse saajale ja VI taotlusvooru 45 toetuse saajale), kelle tegevuse elluviimise tähtaeg on saabunud või lähiajal saabumas, kuid kavandatud tegevus ei ole täielikult või nõutaval määral ellu viidud. Meetme 4.1 puhul toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine võimaldab põllumajandustootjatel teha investeeringuid, mille maksumus kokku on 21,2 mln, sealhulgas kasutades selleks neile määratud toetusi 8,5 mln euro ulatuses. Samuti vabaneb meetme 4.1 eelarvevahendeid 5,9 mln euro ulatuses, sest neljandas taotlusvoorus ei ole 31 toetuse saajat kavandatud investeeringute tegemisega alustanud või on teinud investeeringuid vähesel määral (15 toetuse saajat ei ole investeeringute tegemisega alustanud ja 16 toetuse saajat on teinud kavandatavast investeeringust ligikaudu 15,4%).

Meetme 4.2.2 puhul mõjutab toetatava tegevuse elluviimise tähtaja muudatus ühte toetuse saajat. Kolmandas taotlusvoorus määrati toetus kolmele ettevõtjale kogusummas 1 243 767 eurot, millest 71% (883 991 eurot) on välja makstud. Toetuse saajale, kellel on kavandatud tegevuste elluviimine pooleli, määrati toetust summas 102 859 eurot, millest 78% (80 129 eurot) on välja makstud.

Toetatava tegevuse elluviimise tähtaja pikendamine võimaldab saavutada toetuse eesmärgid ning tagada sellega toetusraha parema ja täielikuma ärakasutamise. Muudatusega väheneb tõenäoliselt võimalike sanktsioneerimiste arv, kuna neil toetuse saajatel, kes ei olnud saanud kavandatud tegevusi täielikult ellu viia, on võimalus seda nüüd teha ja võtta investeeringuobjekt sihtotstarbeliselt kasutusse.

Samuti pikendatakse meetmete 4.1 ja 4.2 raames antavate toetuste puhul nendel toetuse saajatel, kes ostsid investeeringuobjekti liisingulepingu alusel ja sõlmisid liisingulepingu enne 2020. aasta 12. märtsi, tegevuse elluviimise ja investeeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamise tähtaega, mis on kuni viis aastat arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, maksepuhkuse perioodi võrra. Muudatus puudutab vaid neid toetuse saajaid, kes on saanud pangalt liisingu maksepuhkuse, ja nende liisingulepingute alusel pikeneb tegevuse elluviimine vaid maksepuhkuse perioodi võrra.

Lisaks leevendatakse taotlejatele ja toetuse saajatele liisingulepinguga seotud nõudeid ning enam ei pea nad säilitama ja kasutama investeeringuobjekti sihtotstarbeliselt kuni sihipärase kasutamise perioodi lõpuni. Muudatuse tulemusena ei kohaldata edaspidi tegevuse kestvuse nõuet (investeeringuobjekti sihipärane kasutamine) liisingulepingu alusel ostetud masinale või

seadmele. Nimetatud muudatus puudutab neid toetuse saajaid, kes on investeringuobjekti soetanud liisingulepingu alusel.

Koolikava toetuse puhul võimaldatakse määruse rakendamisega haridusasutustele kaasnevate haridusmeetmete rakendamise pikendamist 2019/2020. õppeaastal. Kui tavapäraselt peavad kõik kaasnevate haridusmeetmete raames toetatavad tegevused olema ellu viidud 31. juuliks 2020. aastal, siis erandkorras pikendatakse nende elluviimise tähtaega nii, et maksetaotlused koos vajalike dokumentidega peavad olema esitatud ja kinnitatud 30. septembriks 2020. aastal.

Turuarendustoetuse puhul võimaldatakse 2020. aastal toetuse määramise otsuse saanutel esitada maksetaotlusi kuni 2020. aasta 31. detsembrini. Kui tavapäraselt peavad toetuse saajad esitama toetuse väljamaksmiseks maksetaotlused taotluse esitamise aasta 9. oktoobriks, siis erandkorras pikendatakse maksetaotluste esitamise tähtaega. Nimetatud muudatus puudutab 14 toetuse saajat.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulu ega -tulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Rahandusministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta.

Eelnõu on koostatud koostöös PRIA-ga. Eelnõu esitati arvamuse andmiseks PRIA-le, kes ei esitanud eelnõu kohta lisaettepanekuid.

(allkirjastatud digitaalselt)

Siim Tiidemann

Kalanduspoliitika ja välissuhete asekancler kantsleri ülesannetes